

BROCHURE

'OMDAT JE
geld TELT!'

A cluster of colorful banknotes and coins in shades of teal, yellow, and orange, floating above the text.

Grip op leefgeld

Menswaardig leven
in schuldafbouw

CEBUD
@THOMAS MORE

THOMAS
MORE

Colofon

© CEBUD, Thomas More 2020
Omslagontwerp: Le Petit Studio

De brochure '**Grip op (leef)geld. Menswaardig leven in schuldafbouw**' is een uitgave van het Centrum voor budgetadvies en -onderzoek (CEBUD) van Thomas More.

Bij de samenstelling van deze uitgave is uiterste zorgvuldigheid nagestreefd. Desondanks kan CEBUD voor eventuele (druk)fouten en/of onvolledigheden geen aansprakelijkheid aanvaarden.

Grip op leefgeld

Menswaardig leven in schuldafbouw

Beste lezer

Je kreeg deze brochure van je schuldbemiddelaar omdat je in een traject van collectieve schuldenregeling of schuldbemiddeling zit. Samen met deze brochure kreeg je een overzicht van de verdeling van je leefgeld over verschillende uitgavenposten. Daarvoor gebruiken we de referentiebudgetten: deze berekenen hoeveel geld je nodig hebt om te kunnen deelnemen aan de samenleving.

In deze brochure vind je meer uitleg over deze referentiebedragen en hoe ze je kunnen helpen om meer greep te krijgen op je leefgeld.

Als je vragen hebt, kan je bij je schuldbemiddelaar terecht of bij een maatschappelijk werker van je plaatselijk OCMW of regionaal CAW. Zet zeker de stap om hen om advies te vragen wanneer je met vragen of bedenkingen zit.

Succes!

CEBUD

Centrum voor budgetadvies en -onderzoek

1 Menswaardig leefgeld

Je schuldbemiddelaar berekende je leefgeld aan de hand van MELISA. Deze tool werd ontwikkeld door CEBUD, het Centrum voor budgetadvies en -onderzoek van de Thomas More-hogeschool. Voluit staat MELISA voor:

Menswaardig **L**even **I**n **S**chuld**A**fbouw.

Voor de berekening gebruiken we de **referentiebudgetten voor maatschappelijke participatie**. Deze geven weer hoeveel (leef)geld jij nodig hebt om te kunnen deelnemen aan de samenleving. Daarvoor houden we rekening met je gezinssituatie en met uitgaven die je moet doen (bijvoorbeeld de huur van je woonst, de kosten voor verwarming en elektriciteit, ...).

Hoewel de referentiebedragen een budget berekenen dat moet toelaten te leven en niet enkel te overleven, zijn de voorziene bedragen nog steeds minimaal en beperkt. Hierdoor moet je jouw budget nog altijd op een bewuste manier uitgeven. Daarbij helpt het om te weten waaraan je geld uitgeeft. Wanneer je jouw uitgaven naast de referentiebedragen noteert, helpen de referentiebedragen je om te bepalen of je een gezond uitgavepatroon hebt, of dat je aan bepaalde uitgavecategorieën (te) veel of (te) weinig geld uitgeeft.

De referentiebedragen die voorgedrukt staan in het overzicht dat je van je schuldbemiddelaar kreeg, zijn berekend op lange termijn. Dat wil zeggen dat de kost van duurdere aankopen wordt verdeeld over verschillende maanden.

Een voorbeeld maakt dit duidelijk:

De referentiebudgetten voorzien voor elke persoon vanaf 12 jaar een gsm (een eenvoudige smartphone). Deze gsm kost 89,99 euro en zou 36 maanden (3 jaar) moeten meegaan. Het bedrag van 89,99 euro wordt daardoor gespreid over 36 maanden. Dat betekent dat er elke maand een bedrag van 2,50 euro wordt voorzien in het referentiebedrag voor de aankoop van een gsm.

Natuurlijk moet je het totale bedrag in één keer betalen wanneer je het toestel koopt. Daarom is het belangrijk om een jaaroverzicht¹ te maken van alle uitgaven en inkomsten die je verwacht. Op die manier kan je plannen wanneer je een bepaalde som geld nodig hebt (bijvoorbeeld om de premie van je autoverzekering of brandverzekering te betalen). In de maanden daarvoor kan je dan elke maand een som geld aan de kant zetten zodat je voldoende hebt gespaard wanneer je de factuur ontvangt.

Om je te helpen bij het plannen van je uitgaven en inkomsten, vertellen we je meer over de referentiebedragen en de uitgaven die daarin voorzien zijn. Op die manier kan je zelf bekijken welke grotere uitgaven je op welk moment verwacht zodat je vooraf een spaarplan kan opstellen.

¹ Op www.financieelredzaam.be/jaaroverzicht vind je tips over hoe je zo'n jaaroverzicht maakt.

2 Aan de slag met het maanbudget!

Het maanbudget dat je kreeg, is verdeeld in drie grote categorieën:

- voorbehouden gedeelte uitgaven;
- vrij te besteden gedeelte;
- aankoop en vervanging van goederen.

Deze drie categorieën zijn opnieuw onderverdeeld in kleinere uitgavenposten. Je ziet telkens drie bedragen: het referentiebedrag, je reële uitgaven en de effectieve bedragen.

- De **reële bedragen** werden door jouw schuldbemiddelaar ingevoerd op basis van jouw facturen, overeenkomsten of verklaringen. Bijvoorbeeld je huur of energiekosten.
- De **referentiebedragen** geven aan welk bedrag minimaal nodig is om menswaardig te kunnen leven. Deze bedragen worden bepaald door de rekentool en zijn van toepassing op jouw gezinssituatie die door de schuldbemiddelaar werd ingevoerd.
- De **effectieve bedragen** worden opgeteld en berekenen het leefgeld dat je nodig hebt om te kunnen deelnemen aan de samenleving. Als je schuldbemiddelaar reële uitgaven invoerde, worden die bedragen overgenomen in deze kolom. Als voor deze uitgavepost niets werd ingevuld, wordt het referentiebedrag overgenomen in deze kolom. Alle bedragen in deze kolom kunnen worden aangepast. Zo kan je samen met je schuldbemiddelaar komen tot een aangepast en haalbaar leefgeld.

Bij elke categorie hoort een totaalbedrag. Helemaal onderaan zie je het totaalbedrag 'menswaardig leefgeld'. Als je schuldbemiddelaar ook je inkomsten heeft ingevoerd, zie je het '**saldo**'. Dat geeft aan of je inkomen hoog genoeg is om je een menswaardig leefgeld te geven tijdens je collectieve schuldenregeling of schuldbemiddeling.

Als je inkomen niet hoog genoeg is (bijvoorbeeld omdat je moet rondkomen met een vervangingsinkomen of omdat je hoge vaste kosten hebt), stap je best naar het **OCMW of CAW** in je buurt om te bekijken of er mogelijkheden zijn om je inkomen te verhogen. De **VDAB** kan je helpen in je zoektocht naar een geschikte job. Ook de meeste OCMW's kunnen je daarin ondersteunen.

2.1 Voorbehouden gedeelte uitgaven

In deze categorie zitten uitgaven die **moeten**. Wanneer je deze uitgaven niet betaalt, loop je het risico niet langer gebruik te kunnen maken van de dienst. Bijvoorbeeld:

- Als je geen huishuur betaalt, kan je huisbaas je uit huis laten zetten.
- Als je de gas- of elektriciteitsfactuur niet betaalt, word je afgesloten en krijg je een budgetmeter.
- Als je de rekening voor telefonie of televisie niet betaalt, wordt jouw toegang stopgezet.

Het is dus belangrijk dat je deze facturen stipt en met voorrang betaalt. Hou er rekening mee dat niet elke factuur elke maand komt: zorg er dus voor dat je elke maand voldoende budget aan de kant zet om de facturen

van de volgende maanden te kunnen betalen. **Een voorbeeld:**

Als je elke drie maanden een voorschotfactuur voor je waterverbruik ontvangt van 60 euro, zet je in de twee maanden voor je factuur elke maand 20 euro aan de kant. Op het moment dat je de factuur ontvangt, heb je al 40 euro gespaard en moet je die maand nog 20 euro bijpassen. Zo kan je elke maand 20 euro in je budgetplan voorzien en kom je niet voor verrassingen te staan.

Huisvesting	
Huur/hypotheekaflossing en bijkomende kosten	Alle kosten voor je huisvesting: huur of aflossing hypothecaire lening en eventuele gemeenschappelijke kosten.
Energiekosten	Kosten voor verbruik van elektriciteit, water, gas, mazout, ... <i>(hou er in je budgetplan rekening mee dat je bij je eindafrekening geld moet bijbetalen als je voorschotten te laag zijn.)</i>
Veiligheid woning	Verplicht onderhoud van je centraal stooktoestel, kleine herstellingen in/aan je woning, preventiemateriaal zoals brandmelders. <i>(zet dit geld elke maand op je spaarrekening. Zo spaar je voldoende geld om het (twee-)</i>

	<i>jaarlijkse onderhoud van je ketel te betalen.)</i>
Telecom	
Tv-abonnement	
Internetabonnement	
Abonnement gsm en telefoon	
Bank en verzekeringen	
Bankkosten	De forfaitaire kosten die wettelijk zijn vastgelegd voor het gebruik van de basisbankdienst.
Brandverzekering	De premie voor een verzekering die de waarde van je huis en je huisraad beschermt tegen schade en die je aansprakelijkheid dekt wanneer anderen hierdoor schade lijden.
Familiale verzekering	De premie voor een verzekering die de schade dekt die door jou of een persoon, dier of voorwerp waarvoor jij verantwoordelijk bent, wordt toegebracht aan iets of iemand anders.
Ziekte- en zorgverzekering	Verplichte bijdragen aan het ziekenfonds en de zorgverzekering (vanaf je 25 ^{ste} , vrijgesteld voor wie toegelaten werd tot de CSR).

Hospitalisatieverzekering	Verzekering die tussenkomst in kosten die gepaard gaan met een ziekenhuisopname.
Provinciebelasting	Belasting die de provincies innen bij de gezinnen en bedrijven die op hun grondgebied zijn gevestigd.
Afvalophaling	Bedrag voor de afvalophaling aan huis of voor de aankoop van vuilzakken.
Kinderopvang	Enkel van toepassing indien je kinderopvang moet betalen én je schuldbemiddelaar deze kost ook heeft ingevoerd als uitgave.
Onderhoudsgeld	Enkel van toepassing indien je onderhoudsgeld moet betalen aan je ex-partner en/of je kind(eren) én je schuldbemiddelaar deze kost ook heeft ingevoerd als uitgave. Betaal dit stipt aan de rechthebbende(n).
Erelonen en kosten schuldbemiddelaar	Kosten en erelonen van je schuldbemiddelaar. Een collectieve schuldenregeling is niet gratis.
Andere	Andere uitgaven die door de schuldbemiddelaar worden ingevoerd.

2.2 Vrij te besteden gedeelte uitgaven

Deze categorie bevat de uitgaven die gebeuren in je **dagelijkse leven**. De meeste uitgaven doe je dagelijks, wekelijks of maandelijks.

Hou ermee rekening dat sommige uitgaven niet zo vaak gebeuren en dat de kosten in het referentiebedrag gespreid worden over meerdere maanden. **Een voorbeeld:**

Het budget voor de jaarlijkse vakantie wordt over 12 maanden gespreid. Dit bedrag zet je best elke maand aan de kant op de spaarrekening.

Boodschappen	Deze producten kan je in de supermarkt kopen. Sommige dingen zal je vaker kopen dan andere. Belangrijk is dat je deze uitgaven plant en je budget in de gaten houdt.
Voeding	Al het eten dat je nodig hebt voor jouw gezin om gezond te kunnen eten: brood, beleg, groenten, fruit, vlees, vis, drank enzovoort. Daarnaast is er ook een beperkt voedingsbudget voorzien om bezoek te ontvangen (een zakje chips, fles wijn, bier, frisdrank).
Onderhoud woning en kleding	Producten die nodig zijn om je woning en kleding te reinigen en te onderhouden: poetsproducten, waspoeder, afwasmiddel, wc-reiniger, aluminiumfolie, vershoudfolie, diepvrieszakjes, afwasdoekjes, filter voor dampkap, ...

Persoonlijke verzorging	Producten die nodig zijn voor je persoonlijke verzorging: shampoo, douchegel, scheermes, tandpasta, wattenstaafjes, tandenborstel, handzeep, flossdraad, zonnemelk, maandverband, deodorant, toiletpapier, ...
Schrijf- en papierwaren	Lijm, balpen, envelop, inkt voor de printer, printpapier, ...
Kleding, schoenen en kapper	
Aankoop	Kleding en schoenen voor alle gezinsleden: broek, jurk, T-shirt, trui, jas, pyjama, ondergoed, sokken, sportkledij, schoenen (sport, pantoffels, winter, ...), muts, sjaal, handschoenen, knipbeurt bij de kapper, zonnebril, ...
Onderhoud en herstel	Producten die nodig zijn om je kleding en schoenen te herstellen en te onderhouden: schoensmeer, waterdichte schoenspray, herstelling bij schoenmaker, veters, naaigerief, ...
Mobiliteit	
Abonnement openbaar vervoer	Vervoerbewijzen voor alle gezinsleden: <ul style="list-style-type: none"> • jaarabonnement bij De Lijn (Omnipas – Buzzypas - Omnipas 65+) • Sporadische ritten met de NMBS (1 railpass/go-pass per jaar, seniorenticket)

	<ul style="list-style-type: none"> • Voor scholieren en studenten: schooltreinkaart –of campuskaart (NMBS)
Onderhoud fiets	Onderhoud door fietsenmaker, reparatieset.
Autodelen	Basisabonnement CAMBIO, gebruik 1 keer per maand, 1 bijkomende keer per jaar voor daguitstap.
Autoverzekering	De premie voor een autoverzekering (of ander gemotoriseerd voertuig). Deze verzekering vergoedt de materiële en lichamelijke schade van slachtoffers indien je een ongeval veroorzaakt. Je eigen verwondingen en de materiële schade aan jouw auto worden hierdoor niet vergoed.
Brandstofkosten	Kosten voor benzine voor 10.000 km per jaar.
Onderhoud	Minimale kosten voor onderhoud van de auto per jaar.
Keuring	Kosten voor de jaarlijkse (verplichte) keuring van de auto.
Verkeersbelasting voertuig	Jaarlijkse belasting voor gemotoriseerd voertuig (berekend aan de hand van de euronorm en CO2-uitstoot).
Gezondheid	
Medicatie en voorbehoedsmiddelen	Spiraal of anticonceptiepil (vrouwen vanaf 12 jaar), condooms (mannen en vrouwen vanaf 12 jaar), thuisapotheek (pijnstillers, diarreeremmers, pleisters,

	<p>kompressen, ...), griepvaccin voor ouderen, (herhalings)vaccinaties, antibiotica voor kinderen, ...</p>
Remgeld dokter	<p>Eigen aandeel voor bezoeken aan huisarts, tandarts of specialist.</p> <p>De referentiebedragen zijn opgesteld voor gezonde personen. Indien jij of gezinsleden vaker een beroep moeten doen op medische bijstand, kan de schuldbemiddelaar extra uitgaven invoeren in de rekentool (zie hieronder bij 'bijzondere gezondheidskosten').</p> <p><i>Voor een volwassene, voorzien we bijvoorbeeld: 2 bezoeken aan de huisarts per jaar, 1 huisbezoek van de huisarts per jaar, twee preventieve bezoeken aan de tandarts per jaar, 1 uitgebreide behandeling bij de tandarts per 5 jaar, 1 bezoek aan de gynaecoloog per 3 jaar (voor vrouwen)</i></p>
Bijzondere gezondheidskosten	<p>Enkel van toepassing indien je hoge gezondheidskosten hebt en deze door de schuldbemiddelaar werden ingevoerd als uitgave.</p>
Onderwijs	
Schoolgerief	<p>Pen, potlood, fluostift, slijper, boekentas, pennenzak, zwem- of turnzak, turnkleding, ...</p>
Onderwijskosten	<p>Schoolfacturen (uitstappen, busvervoer, ...).</p>

Kosten kot	De huurprijs voor het kot van een student hoger onderwijs (incl. alle kosten).
Ontspanning en sociaal netwerk	
Sport & beweging	Inkomgeld voor zwembad of minigolf (tweewekelijks)
Vrij budget	Beperkt bedrag bedoeld als beloning om duurzaam met budget om te gaan. Vrij te besteden.
Jaarlijkse vakantie	Bedrag dat een vijfdaagse binnenlandse vakantie toelaat, bijv. in een stacaravan aan de kust of in de Ardennen. Met beperkt zakgeld om iets te gaan drinken of een activiteit/bezoek te plannen.
Ontspanning buitenshuis	Een avondje uit per maand (iets gaan drinken of naar film/theater) plus babysitkosten, lidgeld bibliotheek, lidgeld vereniging en deelname activiteiten, 1 daguitstap jaar.
Ontspanning kinderen	Speelgoed (voor verjaardag, Sinterklaas, Kerstmis), lidmaatschap plus materiaal voor een jeugdbeweging of sportclub, zakgeld, film- of toneelvoorstelling met ouder, uitgaan voor 16-plussers.
Uit eten	6 keer per jaar eten afhalen of uiteten (of bijvoorbeeld om deel te nemen aan de eetdag van school, jeugdbeweging, sportclub, ...).
Onderhouden sociaal netwerk	Kaartje en geschenkje voor feest bij familie/vrienden, verjaardagsfeestje

	thuis voor kind (6-12 jaar), bijdrage voor personeelsfeest/activiteit/cadeau collega's
Feest (doop/borrel, eerste communie/lentefeest, plechtige communie/lentefeest)	Kleding kind, uitnodigingen, huur zaal, receptie, broodjesmaaltijd, taart, decoratie. <i>In een referentiebudget voor een gezin worden er voor elk kind drie van deze feesten voorzien. De kostprijs wordt afgeschreven over 72 maanden (= 6 jaar).</i>
Andere	Andere uitgaven die door de schuldbemiddelaar worden ingevoerd.

2.3 Aankoop en vervanging van goederen

De derde grote categorie volgens je maandbudget is de aankoop en vervanging van goederen. Deze categorie kan je beschouwen als een **spaarpotje** dat je af en toe zal nodig hebben. Deze categorie is onderverdeeld in:

- Meubels

Goederen die lang meegaan en weinig vervangen moeten worden. De bedragen die je ziet, zijn de maandelijkse afschrijfbedragen over de ganse levensduur.

- Huisraad

Producten die je niet elke maand aankoopt (in de supermarkt) maar die wel regelmatig vervangen moeten worden.

- Elektro

Elektrische apparaten, zowel grote en kleine toestellen (koelkast, wekker, ...), als multimediale toestellen (tv, gsm, ...).

- Vervoer

Aankoop van fiets en toebehoren, aankoop tweedehands auto en verplichte belasting op inverkeersstelling.

- Andere

Andere goederen die je ter beschikking hebt en die vervangen moeten worden als ze stuk of verloren gaan.

De bedoeling is dat je voldoende geld spaart zodat je een budget ter beschikking hebt wanneer je bepaalde goederen moet vervangen. **Zet daarom, als het financieel kan, deze bedragen aan de kant op een spaarrekening.**

Meubels	
<i>Voorbeelden</i>	Eettafel, stoelen, kast, luster, salontafel, zetel, kapstok, schoenenrek, kleerkast, bed, lattenbodem, bureaustoel, bureau, spijlenbedje voor baby, nachtkastje, enzovoort.
Huisraad	
<i>Voorbeelden</i>	Tafellaken, snijmesje, handdoeken, koffiethermos, brooddoos, kussens, vaas, emmer, borstel, kaarsen,

	<p>lucifers, spaarlampen, batterijen, strijkplank, droogrek, wasmand, wasspelden, coldpack, handborsteltje, nagelknipper en -vijl, handdoeken, kam, thermometer, luizenkam, nietjesmachine, perforator, 10-jaarlijkse vervanging identiteitskaart, matras, beddengoed, hoofdkussen, enzovoort.</p>
Elektro	
<i>Voorbeelden</i>	<p>Tv, ijskast, fornuis, wasmachine, strijkijzer, bureaulamp, nachtlampje, dvd-speler, computer, printer, camera, gsm, installatiekosten, enzovoort.</p>
Vervoer	
Aankoop fiets en toebehoren	<p>Fiets (voor kleuter, kinderen, volwassenen), helm, fietsstoeltje voor baby/peuter, fietsslot, fietstas, fietspomp, ...</p>
Aankoop auto en BIV	<p>Aankoop tweedehands auto, belasting op inverkeerstelling.</p> <p><i>Voor het referentiebedrag gaan we uit van een kleine tweedehands benzinewagen, van 5 à 6 jaar oud, met 50.000 kilometers op de teller, waarvan we verwachten dat we er nog 8 jaar mee rondrijden (= 96 maanden)</i></p>
Onderhoud - inrichting woning	<p>Doe-het-zelf-materiaal zoals verf, behang, verfborstels, rolgordijnen, behangerslijm, vloerbedekking, ...</p>

Andere	Andere uitgaven die door de schuldbemiddelaar worden ingevoerd.
---------------	---

2.4 Welke uitgaven zitten *niet* in de referentiebudgetten?

De referentiebudgetten bevatten alle goederen en diensten die volgens experts én ervaringsdeskundigen minimaal noodzakelijk zijn om menswaardig te kunnen leven. Een menswaardig leven wordt daarbij gezien als een leven waarin je een bijdrage kan leveren aan de samenleving, je deel uitmaakt van de samenleving en erbij hoort.

Over de producten en diensten die zijn opgenomen, is goed nagedacht. Voor meer luxueuze of ongezonde producten en diensten werd samen met experts en ervaringsdeskundigen nagedacht of deze vervangen kunnen worden door een ander product of andere dienst.

Zo is er **geen stofzuiger** voorzien. Je kan met een borstel eerst het meeste vuil verwijderen en nadien met een vochtige dweil de resterende stofvlokken en vuilresten weghalen.

Er is **geen droogkast** voorzien. Een droogkast is duur in aankoop én in verbruik. Bovendien droogt de was even goed als je hem op een droogrekje hangt en binnen of buiten laat drogen aan de lucht.

Ook een **koffiezetmachine** zit *niet* in de referentiebudgetten. Koffie zetten doe je door kokend water op te gieten in een filter, rechtstreeks in de thermoskan.

Omdat de referentiebudgetten een gezonde levensstijl willen mogelijk maken, is er bewust gekozen om **geen tabakswaaren** op te nemen in de minimale uitgaven. Wie wil roken, moet zelf bepalen op welke uitgaveposten hij/zij wil en kan besparen om een tabaksbudget te creëren.

Ook een **auto** of ander gemotoriseerd voertuig is **niet standaard voorzien** in de referentiebudgetten. Meestal volstaat het aanbod aan openbaar vervoer in combinatie met een fiets om op je bestemmingen te geraken. We voorzien daarom abonnementen voor De Lijn voor alle gezinsleden, een beperkt aantal treinverplaatsingen, en fietsen voor alle gezinsleden (voor de kleintjes, een fietsstoeltje bij de ouders). Ook voorzien we elke maand een budget om één keer gebruik te maken van een deelauto (bijvoorbeeld via Cambio).

De rekentool laat wel toe om aan te geven dat je een auto nodig hebt. Wanneer je schuldbemiddelaar dit aangeeft, kunnen de uitgaven die verband houden met je auto wél worden meegenomen in de berekening. Wanneer je jouw auto echt niet kan missen, kan je vragen aan je schuldbemiddelaar om deze kosten te verrekenen.

3 Bijzondere momenten, feesten, uitstapjes... Wat zit in mijn referentiebudget?

3.1 Ik wil graag een vakantie plannen

Vakantie is belangrijk. Het is goed voor onze gezondheid en op vakantie komen mensen tot rust. Daarnaast is vakantie dé periode om samen met het gezin, familieleden of vrienden leuke en aangename momenten te beleven.

Daarom berekenden we wat een binnenlandse vakantie kost. Deze kostprijs wordt meegeteld in het referentiebudget.

De jaarlijkse vakantie bestaat uit een midweek (vier nachten) in een caravan aan zee of in een huisje in de Ardennen. Omdat bij vakantie ook ontspanning hoort, voorzien we ook een budget om leuke momenten te beleven. In het vakantiebudget voorzien we:

- 1 keer uit eten in een taverne, bijvoorbeeld een pizza en een drankje.
- 10 euro per gezinslid om een uitstapje te maken of bijvoorbeeld met de gocart te rijden.
- elke dag 2,5 euro per gezinslid om iets te drinken, een ijsje te kopen, ...

Voor het verblijf zelf tellen we 299 euro voor gezinnen tot en met vier gezinsleden (en 354 euro voor gezinnen met zes gezinsleden). Daarbovenop moet voor elk gezinslid een bedrag worden geteld voor dagelijkse zelf gekookte maaltijden, één restaurantbezoek en om leuke dingen te

doen. Voor tieners en volwassenen is dat 58,5 euro extra, voor kleine kinderen is dat iets minder. Voor grotere gezinnen is het totale reisbudget hoger omdat het verblijf duurder is (want er is een extra slaapkamer nodig).

Het totale reisbudget wordt verdeeld over 12 maanden. Je moet dit bedrag dus elke maand aan de kant zetten om voldoende budget te hebben voor je vakantie. Je vindt het maandelijks te sparen bedrag in je maandbudget onder 'ontspanning en sociaal netwerk' – 'jaarlijkse vakantie'.

3.2 Ik wil graag een daguitstap plannen

Om je wat ontspanning te bieden, voorzien we elk jaar een daguitstap. Om het bedrag te kunnen bepalen dat daarvoor nodig is, bekijken we de inkomprijs van vijf populaire bestemmingen: Planckendael, Plopsa Indoor Hasselt, Bobbejaanland, Sea Life en een subtropisch zwembad. Alle die prijzen worden opgeteld en gedeeld door 5. Dat bedrag is dan de gemiddelde kostprijs voor een daguitstap.

Belangrijk in je budget is dat je elke maand het voorziene bedrag hiervoor spaart. Als je dan in het ene jaar voor een goedkopere uitstap kiest en dus wat geld overhoudt, kan je het volgende jaar een duurdere uitstap plannen.

We gaan ervan uit dat je zelf je picknick meeneemt, maar tellen per persoon een budget van 5 euro voor een drankje of snack.

In totaal voorzien we elk jaar per persoon een budget tussen 23 euro (voor kleuters) en 25,5 euro (voor

volwassenen). Op maandbasis is dat 1,91 euro à 2,12 euro.

3.3 Ik wil graag sporten of lid worden van een vereniging

Sporten is gezond en hoeft niet altijd veel geld te kosten. In de referentiebudgetten gaan we ervan uit dat je elke week sport. De ene week kiezen we voor een gratis activiteit zoals wandelen of fietsen. De andere week tellen we een betalende activiteit zoals zwemmen.

In de referentiebudgetten is de aankoop van sportkledij, sportschoenen, zwemgerief en een (tweedehands) fiets inbegrepen, zowel voor kinderen als volwassenen.

Voor actieve **kinderen** voorzien we een budget om zich aan te sluiten bij een sportclub, jeugdvereniging, muziekacademie, tekenschool, ... Daarvoor houden we niet alleen rekening met het lidmaatschap, maar ook met de outfit of het uniform, een (sport)tas en een drankje zodat de begeleidende ouder af en toe een drankje kan consumeren. Op jaarbasis is dat ongeveer 320 euro per kind (iets meer dan 26 euro per maand). Binnen dit budget zijn er ruime keuzemogelijkheden voor kinderen om een activiteit te kiezen.

Ook **volwassenen** hebben nood aan ontspanning. Daarom voorzien we ook voor hen het lidmaatschap van een vereniging, zoals Femma, Ferm, KWB, enzovoort. We voorzien in de referentiebudgetten een budget voor het lidgeld en voor enkele betalende activiteiten.

Weet dat OCMW's hiervoor soms steun toekennen. Maak zeker een afspraak met een maatschappelijk werker om te bekijken welke mogelijkheden er zijn.

3.4 Ik ontvang familie of vrienden

Als je bezoek ontvangt, zet je ze graag een tasje koffie en een koekje voor of een frisdrank met een knabbeltje. Hoeveel bezoek je ontvangt, is natuurlijk erg wisselend en is moeilijk te becijferen. Om er toch een bedrag op te kunnen plakken, gingen we van enkele zaken uit:

- **Familie** ontmoet je elke week. Je ontvangt hen de ene week bij je thuis en gaat de andere week zelf op bezoek. We veronderstellen dat je om de twee weken vier familieleden ontvangt en daarvoor het volgende voorziet: een fles wijn, zes flesjes bier, 1,5 liter frisdrank, koffie/thee, chips en koekjes.
- Voor je **vrienden** tellen we een ontmoeting per maand. De ene keer tellen we een cafébezoekje (vier consumpties), de volgende maand ontvang je hen bij je thuis.

3.5 Ik wil deelnemen aan een (culturele) activiteit

Ontspanning is essentieel, het is goed voor onze fysieke en mentale gezondheid. Daarom voorzien we in het referentiebudget een budget om zes keer per jaar naar de cinema te gaan. Met het voorziene budget doe je uiteraard wat je zelf wil: je kan er ook mee naar een voorstelling in het cultureel centrum, of een concert, of ...

Veel gemeenten en steden hebben een vrijetijdspas of UiTPAS. Hierdoor krijg je korting op bepaalde activiteiten. Via het OCMW kom je te weten of jij recht hebt op zo'n kortingspas en hoe je deze kan aanvragen.

3.6 Ik moet kleine herstellingen uitvoeren aan mijn woonst of mijn verwarmingsinstallatie laten nakijken

In de referentiebudgetten gaan we ervan uit dat je een woning huurt en geen eigenaar bent van een eigen woning. Dit betekent dat grote herstellingswerken voor de verhuurder zijn. Het onderhoud van de woning en kleine herstellingen moeten wél betaald worden door de huurder.

Daarom tellen we jaarlijks een beperkt bedrag (66 euro) voor kleine herstellingen zoals het vervangen van een kapotte wc-bril, het vervangen van een slot, enzovoort.

Daarnaast is er ook een budget voorzien voor het nazicht van de verwarmingsinstallatie. Een verwarmingsinstallatie op stookolie moet verplicht elk jaar worden nagekeken. Een verwarmingsinstallatie op gas moet om de twee jaar worden gecontroleerd. Er is in de referentiebudgetten een jaarlijks budget van 141 euro opgenomen om te voldoen aan deze wettelijke verplichting.

3.7 Ik heb nieuwe kleding of schoenen nodig

Je hebt behoorlijk wat kleding nodig. Om je te beschermen tegen koude, zon en regen, maar ook om je te kleden voor verschillende gelegenheden zoals sporten, werken en feesten.

In de referentiebudgetten voorzien we alles wat je nodig hebt: kousen, lingerie, pyjama, jeans, jurken, mutsen, regenjas, sportkledij, pantoffels, schoenen, ... We wisselen vrijetijdskleding af met kleding die iets deftiger is, bijvoorbeeld voor een sollicitatie of een feest.

We veronderstellen daarbij dat de meeste van deze kledingstukken twee jaar worden gedragen. Jeansbroeken, winter- en zomerschoenen worden jaarlijks vervangen. Andere kledingstukken zoals jassen, accessoires (muts, handschoenen, sjaal, ...) en uitgaanskledij worden verondersteld drie jaar mee te gaan.

Voor een werkende vrouw geeft dit een prijskaartje op maandbasis van ongeveer 43 euro, voor een werkende man is dat 41 euro per maand.

Ook voor kinderen is er een volledige uitrusting voorzien. Zowel speelkledij als kleding om mee naar school te gaan, en voor alle weersomstandigheden. Omdat kinderen snel groeien en nog meer spelen is de afschrijftijd van de meeste kledingstukken en schoenen één jaar. Hierdoor ligt het budget een stuk hoger dan bij volwassenen. Voor een kind in de lagere school is er een maandelijks budget voorzien van 48 euro.

3.8 Voorbehoedsmiddelen: pil of spiraal, condooms

Iedereen moet vrij kunnen kiezen of en welke anticonceptiemiddelen hij of zij gebruikt. Voor het vermijden van **ongepaalde zwangerschappen** voorzien we een budget voor tieners en volwassenen dat toelaat om

de 'klassieke' anticonceptiepil te gebruiken of om te kiezen voor condoms of een hormoon- of koperspiraaltje.

Ter voorkoming van seksueel overdraagbare aandoeningen (**SOA's**) worden er standaard condoms voorzien voor tieners en volwassenen (30 condoms per persoon, per jaar).

3.9 Ik moet van plaats A naar plaats B geraken

Het referentiebudget voorziet standaard geen auto. Toch moeten we ons vaak verplaatsen. Daarom is er voor elk gezinslid een **fiets** (met fietsmand, fietstassen en fietsslot) voorzien. Voor kleine kinderen voorzien we een fietsstoeltje bij een van de ouders. Omdat kinderen snel groeien, tellen we voor hen een tweedehands fiets.

De fietsverplaatsingen vullen we aan met het **openbaar vervoer**. We tellen voor elk gezinslid een jaarabonnement van De Lijn en 1 tienrittenkaart met de trein.

Omdat de fiets en het aanbod openbaar vervoer niet altijd tegemoetkomen aan ieders noden, voorzien we in de referentiebudgetten een bedrag voor **autodelen** (bijvoorbeeld Cambio). Hiervoor tellen we een abonnement en de kosten om een keer per maand zes uur een beroep te doen op een deelwagen. Ook rekenen we mee dat deze deelauto een keer per jaar een volledige dag gebruikt wordt, bijvoorbeeld voor de gezinsuitstap.

De rekentool waarmee jouw schuldbemiddelaar je leefgeld berekende, laat wel toe om de kosten voor een auto mee in rekening te nemen. Bespreek met hem of haar of er daarvoor een budget kan worden vrijgemaakt. Als de kosten van je auto werden ingevoerd, is er geen referentiebedrag meer voorzien voor autodelen.

3.10 Ik moet boodschappen doen: hoe kan ik mijn uitgaven budgetteren?

Het maandbudget bevat een categorie 'boodschappen'. Dit budget volstaat om te voldoen aan je minimale behoeften inzake voeding, producten voor persoonlijke verzorging, producten voor het onderhouden van je woning, huisraad en kleding en de aankoop van schrijf- en papierwaren.

Belangrijk is dat we alle noden op een minimaal niveau invullen; we voorzien dus de producten en diensten die minimaal noodzakelijk zijn in een menswaardig leven. Wat voeding betreft, kopen we geen merkproducten maar enkel de huismerken van de supermarkt.

De subcategorie 'voeding' bevat het nodige eten en drinken voor de drie hoofdmaaltijden en twee tussendoortjes per dag, maar bijvoorbeeld ook de versnaperingen voor bezoek en de aankoop van snoepgoed voor feestdagen als Pasen en Sinterklaas.

De subcategorie 'onderhoud woning, huisraad en kleding' bevat alle producten die nodig zijn om te poetsen en te reinigen. Denk hierbij aan poetsmiddelen, wasmiddel, afwasmiddel, enzovoort.

De subcategorie 'persoonlijke verzorging' bevat dan weer producten die nodig zijn om onszelf te verzorgen: shampoo, douchegel, tandpasta, maandverband, enzovoort.

Daarnaast is er nog een categorie voorzien voor producten als balpennen en plakband, en voor printerinkt en printpapier voor wie een printer heeft of een budget om in een winkel afdrukken te laten maken.

3.11 Mijn kind is jarig

Voor kinderen in de lagere school tellen we in het referentiebudget het budget voor een verjaardagsfeestje thuis (of in een park, gratis speeltuin, ...) voor zeven kinderen. Als traktatie berekenen we de prijs van zelfgebakken pannenkoeken of hotdogs met frisdrank en wat snoepgoed. Verder rekenen we nog servetten, een slinger, ballonnen en wat knutselmateriaal.

Bij een verjaardag hoort ook een cadeau. Ook dit zit in de referentiebudgetten. Het budget voor het verjaardagscadeau is afhankelijk van de leeftijd van het kind. Voor een peuter voorzien we 24 euro, voor een kleuter is dat 41 euro, voor een kind in het lager onderwijs is dat 26 euro, voor een 12-plusser is dat 60 euro.

3.12 Sinterklaas en Kerstmis

Voor kinderen zijn Sinterklaas en Kerstmis belangrijke feestdagen. De meeste klasgenootjes krijgen dan cadeautjes, en er wordt veel over gesproken op de speelplaats en in de klas. Een cadeautje krijgen op die

momenten zorgt ervoor dat kinderen erbij horen en mee kunnen praten met hun vriendjes.

In de referentiebudgetten voorzien we daarom voor kinderen tot en met 11 jaar voor beide gelegenheden een cadeau. Het bedrag voor elke gelegenheid is identiek als dat voor de verjaardag: voor een peuter 24 euro, voor een kleuter 41 euro en voor een kind in het lager onderwijs 26 euro.

Voor de 12- tot 18-jarigen voorzien we een bedrag van 60 euro. Dit bedrag is niet specifiek gelinkt aan een bepaald feest.

Hoe je met deze budgetten en die voor de verjaardagen omspringt, is je eigen keuze. Uiteraard kan je een andere verdeling toepassen.

3.13 Mijn kind viert een belangrijk moment

In de referentiebudgetten is er een feestbudget voorzien voor drie belangrijke momenten. Vanuit de Christelijke traditie denken we dan aan het doopsel, eerste communie en vormsel. Uiteraard kan dit budget evengoed gebruikt worden voor andere feesten: lentefeest, feest vrijzinnige jeugd, briet mila, bar mitswa,

Omdat we drie feesten tellen over een periode van 18 jaar worden alle kosten telkens over 6 jaar gespreid (72 maanden). Per feest is er een budget van rond de 750 euro voorzien waarin zowel de huur van een zaal en de aankleding ervan zit, het geserveerde eten en drinken, de uitnodigingen en de kleding voor het gevierde kind. Dat

komt overeen met een bedrag van 10,58 euro per maand (de kosten van het feest worden verdeeld over 6 jaar of 72 maanden).

Deze bedragen zijn opgeteld in de subcategorie 'feest' onder 'ontspanning en sociaal netwerk'.

3.14 Ik wil mijn kind zakgeld geven

Zakgeld vervult voor kinderen en jongeren een belangrijke rol. Het is een eerste kennismaking met geld en eigen verantwoordelijkheid. Het laat hen toe zelf keuzes te maken en na te denken over de eigen consumptie. In de referentiebudgetten voorzien we zakgeld voor kinderen vanaf de lagere school.

Dit zakgeld kunnen kinderen en jongeren besteden aan zaken die niet strikt nodig zijn, maar die hen toelaten erbij te horen. Hiermee kunnen ze een snoepje kopen, een broodje gaan eten met vrienden, een drankje uit de automaat kopen, extra kleding of accessoires aanschaffen, een herlaadkaart voor hun gsm betalen enzovoort. Vanaf de leeftijd van 14 jaar laten we het bedrag wat toenemen: hiermee kunnen 14- en 15-jarigen twee keer per jaar naar een fuif gaan en 16-plussers enkele keren per maand.

Concreet betekent dit dat kinderen van de lagere school ongeveer 12 euro per maand krijgen, jonge tieners ongeveer 26 euro per maand, en 16- tot 18-jarigen ongeveer 77 euro.

Deze bedragen zijn opgeteld in de subcategorie 'ontspanning kinderen' onder 'ontspanning en sociaal netwerk'.

3.15 Ik wil mijn kind laten deelnemen aan culturele activiteiten

Voor 6- tot 18-jarigen wordt twee keer per jaar een bezoek aan de bioscoop geteld en twee keer per jaar een theater- of muziekvoorstelling. Voor jonge kinderen wordt er ook een ticket geteld voor een begeleidende ouder. Deze bedragen zijn opgeteld in de subcategorie 'ontspanning kinderen' onder 'ontspanning en sociaal netwerk'.

3.16 Wat met gsm, computer,... ?

In onze moderne tijden is een gsm niet meer weg te denken uit onze levens. We voorzien voor elk gezinslid vanaf 12 jaar een eenvoudige smartphone. Voor de volwassenen wordt een abonnement van 8 euro voorzien (in 'telecom' – 'abonnement gsm en telefoon'). Voor tieners voorzien we een abonnement van 13 euro per maand (15 minuten bellen, 300 sms'jes, 1500 MB dataverkeer) (in 'telecom' – 'abonnement gsm en telefoon').

Voor elk gezin wordt er een laptop voorzien met internetaansluiting. Zijn er kinderen in het gezin aanwezig dan is er ook een printer, inkt en printpapier voorzien. Als dit niet het geval is, wordt er een printbudget voorzien (in 'boodschappen' – 'schrijf- en papierwaren').

3.17 Tv-kijken en abonnementen

In de referentiebudgetten is een tv-toestel en een digitaal abonnement voorzien. Let wel, extra opties en abonnementen bij het digitaal tv-kijken (zoals netflix, play, ...) zitten **niet** in de referentiebudgetten.

4 En nu? Aan de slag!

4.1 Budgetteren en plannen

Nu begint het pas. Nu moet je echt met deze budgetten aan de slag. Belangrijk is dat je weet dat veel van de voorziene uitgaven niet elke maand gebeuren en dat je dus veel moet vooruitplannen en sparen.

Daarvoor maak je best een planning: bedenk wanneer je welke uitgaven moet doen en probeer tegen die data te sparen. Als je bijvoorbeeld winterschoenen wil kopen in oktober, zorg je dat je in de maanden ervoor je kledingbudget niet volledig opgebruikt en voldoende geld aan de kant zet.

Bespreek met je schuldbemiddelaar je budgetplan en bekijk of je een extra (gratis) spaarrekening kan openen. Op die manier kan je een duidelijk overzicht bewaren van je spaargeld en je geplande toekomstige uitgaven.

Op de website www.financieelredzaam.be vind je meer informatie over werken met een budgetagenda of het maken van een jaarkalender. Je vindt er ook de brochure 'Alles oké in je portemonnee' waarin veel besparingstips staan opgesomd, organisaties waar je terecht kan en allerlei kortingen.

Ook vind je er allerlei premies en tegemoetkomingen waarop je recht zou kunnen hebben. Het loont zeker de moeite dat eens uit te pluizen.

4.2 OCMW, CAW, ziekenfonds

Geen idee hoe je dit aanpakt of waar je terecht kan? Maak een afspraak met een maatschappelijk werker van het OCMW van je gemeente of je regionaal CAW: zij zijn opgeleid om je hiermee te helpen. Ook de sociale dienst van je ziekenfonds kan je helpen om zicht te krijgen op premies of tegemoetkomingen waarop je recht zou kunnen hebben.

4.3 Notities

A large rectangular box containing 20 horizontal dashed lines, intended for taking notes.

A large rectangular box containing 20 horizontal dashed lines, intended for writing or drawing.

A large rectangular box with a solid black border, containing 20 horizontal dashed lines for writing. The lines are evenly spaced and extend across the width of the box.

A large rectangular box containing 20 horizontal dashed lines, intended for writing or drawing.

CEBUD

Centrum voor budgetadvies en -onderzoek

www.cebud.be

www.financieelredzaam.be

CEBUD
@THOMAS MORE

THOMAS
MORE